

* Virvipuu, värvipuu,
üle metsa mõõdupuu

**Värvinimed eesti keeles
ja värvidega seotud
uurimus koolis**

Agne Solba

04.12.2014

* Põhivärvinimed

**valge, must, punane,
kollane, roheline, sinine,
pruun, hall, lilla, oranž
ja roosa.**

- Põhivärvinimed on oma loomult monolekseemsed, s. t. nende tähendus ei ole tuletatav nimetuse komponentidest.

* Põhivärvinimed kunstis

- Põhivärvid ehk primaarvärvid tavaliselt kollane, punane ja sinine
- Need on värvid, mille segamisel saadakse kõik ülejäänud värvid

* Värvinimetuste kujunemine

- Valge ja must - alged ulatuvad jukakiiri keeleni
- Punane
- Kollane ja roheline - XVII saj
- Sinine
- Pruun - XIX saj teine pool
- Hall, lilla, oranž, roosa - XX saj teine pool

* Küsitlused koolides

Uuritud teemad:

- Kas teatakse põhivärve?
- Kuidas tuletatakse uusi toone?
- Mis värvi on Punamütsikese müts?

* Vastused põhivärvide küsimusele

- Enimlevinud must
- Seejärel punane, kollane, roheline
- Teisi värve nimetati vähem

- Poiste ja tüdrukute vastused väga ei erinenud
- Lisaks põhivärvidele nimetati ka värvitoone

* Värvitoonide moodustamine

- Hele ja tume
- Kahe värvi liitmine - kollakasroheline, pruunikasroheline
- Võrdlus olemasolevate esemete/asjadega - laimiroheline, samblaroheline, tibukollane
- Tüdrukud vastuste leidmisel loovamad, rohkem erinevaid vastuseid ja võrdlevaid värvinimesid

* Mis väryi on Punamütsikese müts?

- Vastused erinevad
- Vanuserühmades vastused erinevad, vanemad klassis toovad rohkem esile konkreetset tooni
- Punane, helepunane, tumepunane, veripunane

* Järeldused

- Vastused ei ole sarnased
- Inimestel erinev tajus
- Mõjutab lugemiskogemus
- Vanemad õpilased kirjeldavad täpsemalt

* Värvid ja seosed

- Seosed olemasolevate esemetega
- Sümboolsed mõisted ja värvid - armastus, süda, surm
- Kultuuriline taust, eeskujud, näited

Igal indiviidil võib tekkida oma kujutluspilt, mis ei pruugi olla sarnane teiste arvamusega. Seda võivad mõjutada nii loetud raamatu illustratsioon, nähtud film või isiklik värvitaju.

* Õpetajale

- Erinevused kunstis ja keeles
- Tuntud esemetega võrdlusmomendi kasutamine
- Võimalikult palju „käegakatsutavaid“ näiteid
- Taju on erinev, seda mõjutab ka meid ümbritsev

***Täna tähelepanu
eest!**

Ilusat päeva jätku!